

was dat niet in de 7 december-toespraak gezegd? De Nederlandse delegatie keerde met een tevreden gevoel uit Mont Tremblant terug.

*

Wat de Amerikaanse regering betrof, had de Nederlandse in de eerste plaats te maken met president Roosevelt en met het *State Department*, waar Cordell Hull, de *Secretary of State*, een groot voorstander was van de *trusteeship*-gedachte en Sumner Welles, de *Undersecretary of State*, eigenlijk nog verder wilde gaan.

De president had in '41 en in de eerste maanden van '42 enkele publieke uitspraken gedaan waarover men zich van Nederlandse zijde zorgen kon maken. 'We believe', had hij in maart '41 op een persconferentie gezegd, 'that any nationality, no matter how small, has the inherent right to its own nationhood',¹ en eind februari '42 in een radiotoespraak dat het Atlantisch Handvest (daarin hadden Roosevelt en Churchill o.m. verklaard: 'They respect the right of all peoples to choose the form of government under which they will live') 'not only applies to the parts of the world that border on the Atlantic, but to the whole world.'²

Wat Nederlands-Indië aanging, drong Roosevelt er in '41 herhaaldelijk bij de Nederlandse gezant op aan dat Nederland snel en systematisch op de onafhankelijkheid van Indië zou toewerken en dat als eerste stap in die richting Java, aldus later Loudon, een 'soort *Dominion*' zou worden.³ Wel deed de president, die veel waardering koesterde voor de kordaatheid van koningin Wilhelmina, zijn best de koningin gerust te stellen (begin april '42, een maand na de algemene capitulatie van het Knil, schreef hij haar: 'the Netherlands East Indies must be restored – and something within me tells me they will'⁴), maar in zijn hart was hij er van overtuigd dat van een ongewijzigd herstel van het Nederlands gezag geen sprake zou zijn.

Diezelfde overtuiging werd binnen het *State Department* versterkt toen daar in april de rapporten arriveerden van de uit Indië geëvacueerde Amerikaanse consulaire ambtenaren – rapporten welke zij in Australië

¹ Aangehaald in Robert J. McMahon: *Colonialism and Cold War. The United States and the Struggle for Indonesian Independence, 1945–1949* (1981), p. 54. ² A.v., p. 55. ³ Getuige A. Loudon, *Enq.*, dl. VIII c, p. 913. ⁴ *F.D.R. His personal letters*, dl. II (1949), p. 1305.